

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a fluortartalmú üvegházhatású gázokról, az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról és az 517/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

(COM(2022) 150 final – 2022/0099 (COD))

(2022/C 365/08)

Előadó: **Kęstutis KUPŠYS**

Felkérés:	Európai Parlament: 2022.5.5. Tanács: 2022.5.10.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (1) bekezdése
Illetékes szekció:	„Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.5.31.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.6.15.
Plenáris ülészak száma:	570.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	140/1/6

1. Következtetések és ajánlások

1.1. A fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló 517/2014/EU rendelet⁽¹⁾ felülvizsgálata, amelyről az Európai Bizottság 2022. április 5-én fogadott el javaslatot⁽²⁾, a helyes irányba tett lépés. Az EGSZB úgy véli, hogy fokozott ambícióra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az európai vállalkozásokat és háztartásokat ne terhelje évtizedekig az éghajlatra káros berendezésállomány, és hogy a kategóriában legjobb zöld technológiai megoldások bevezetésével az EU fenntarthassa globális éghajlat-politikai vezető szerepét.

1.2. Számos fluorozott szénhidrogén (HFC) rendelkezik jelentős globális felmelegedési potenciállal (GWP). Így az Európai Bizottság mostani javaslatának javítása további lehetőséget kínál a közvetlen éghajlati hatások azáltal történő jelentős csökkentésére, hogy a felhasználók a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező fluorozott szénhidrogének alkalmazása helyett közvetlenül az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező, fluortartalmú üvegházhatású gázoktól (F-gázoktól) mentes alternatívákra térnek át.

1.3. A hőszivattyúk, a beltéri légkondicionálók, a hűtőgépek és a hűtőalkalmazások esetében egyaránt rendelkezésre állnak alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező, természetes hűtőközeggel működő alternatívák. Az EGSZB támogatja e készülékek esetében minden olyan hűtőközeg 2030 utáni betöltését, amelynek GWP-értéke 5-nél magasabb. Az EGSZB véleménye szerint a teljes ágazatra kiterjedő tilalom egyértelmű üzenetet közvetít a piac felé, igazgatási szempontból könnyen végrehajtható, emellett csekély kockázatot hordoz.

1.4. Az EGSZB határozottan ajánlja a REPowerEU⁽³⁾ törekvéseinek az F-gázok kivezetésével való ötvözését, amelynek során – különösen a hőszivattyúk esetében – a lehető legalacsonyabb globális felmelegedési potenciállal rendelkező hűtőközegek alkalmazását kell célul kitűzni. Az EGSZB úgy véli, hogy az ágazatban tapasztalható piaci szűk keresztmetszetektől való félelem megalapozatlan az ágazat megnövekedett termelési kapacitása miatt, amely főként természetes hűtőközegeken fog alapulni. Az EU-nak egyértelmű lehetősége van arra, hogy ezzel példát mutasson a globális környezetvédelmi normák meghatározásában.

1.5. A várakozások szerint egy kvótarendszer visszaszorította volna a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező gázok használatát, ez azonban nem segítette elő megfelelő mértékben a piac megváltoztatását. Nyilvánvaló, hogy e gázok illegális kereskedelme növekedett a folyamatos piaci kereslet kielégítése érdekében. Az EGSZB egy olyan mechanizmus létrehozására szólít fel, amely növelné a kvótaeladásokból származó bevételeket. Ez a bevétel a tagállami szintű vámellenőrzések fokozására, az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező alternatívák bevezetésének elősegítésére és az érintett berendezések üzembe helyezőinek megfelelő képzésére fordítható.

(1) Az Európai Parlament és a Tanács 517/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a fluortartalmú üvegházhatású gázokról és a 842/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2014.5.20., 195. o.).

(2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52022PC0150>.

(3) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52022DC0108>.

1.6. A fluorozott szénhidrogének alternatíváival kapcsolatos képzési igények kielégítése kulcsfontosságú. A szakképzett technikusok, valamint a képesítési, tanúsítási és regisztrációs rendszerek elengedhetetlenek az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező természetes hűtőközegek alkalmazásának előmozdításához.

2. Általános megjegyzések

Bevezetés

2.1. A fluortartalmú gázok fontos üvegházhatású gázok (ÜHG). Szabályozás hiányában a HFC-kibocsátás a globális átlaghőmérséklet 0,35–0,5 °C-os növekedését eredményezheti 2100-ra. E kibocsátások elkerülése jelentős mértékben befolyásolná a globális felmelegedés korlátozását. Rövid távon (2050-ig) a HFC-kibocsátás csökkentése hihetetlenül hatékony eszköz lenne a klímaválság elleni küzdelemben ⁽⁴⁾.

2.2. Számos HFC rendelkezik magas globális felmelegedési potenciállal (GWP). A legerősebb ismert HFC a trifluor-metán (HFC-23), amelynek GWP-értéke 14 600, vagyis egyetlen kilogrammja csaknem 15 tonna szén-dioxiddal azonos mértékben melegíti a bolygót. A HFC-23 légköri koncentrációja riasztó ütemben növekszik: a 2008. évi 21 ppt értékhez képest jelenleg minden eddiginél nagyobb, 35 ppt értékű koncentráció mérhető ⁽⁵⁾.

2.3. A leginkább károsító F-gáznak egy másik hasonló gáz, a kapcsolóberendezésekben szigetelőgázként széles körben használt kén-hexafluorid (SF₆) tekinthető, amelynek GWP-értéke 25 200. Egy tipikus, az EU-ban a háztartásoknak 2022-ben értékesített fűtő- és hűtőberendezés több mint 700 GWP-értékű F-gázokat tartalmazhat, ami azt jelenti, hogy a berendezésben lévő körülbelül 0,5 kg hűtőközeg szénlábnnyoma mintegy 0,35 tonna.

2.4. Összességében az F-gázok az EU ÜHG-kibocsátásának mintegy 2,5 %-át teszik ki.

2.5. Az ózonkárosító anyagok az ózonréteg lebontásával az éghajlat felmelegedését okozzák. Közülük néhányat olyan HFC-kkel helyettesítettek, amelyek az ózonréteg károsításához ugyan nem, az éghajlat felmelegedéséhez azonban továbbra is hozzájárulnak. Az EGSZB erre vonatkozóan véleményt ⁽⁶⁾ fogadott el az ODS-rendeletéről ⁽⁷⁾.

2.6. A fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló rendelet célja az F-gázok kibocsátásának csökkentése többek között a HFC-k EU-ban való használatának fokozatos csökkentése révén. A HFC-k fokozatos csökkentése globális szinten is folyamatban van a Montreali Jegyzőkönyv szerint. Az ózonkárosító anyagokról és a fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló két rendeletnek együttesen biztosítania kell, hogy az Unió teljesítse a jegyzőkönyv szerinti kötelezettségeit.

2.7. A fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló hatályos rendelet célja, hogy 2030-ig a 2014-es szinthez képest kétharmaddal csökkentse az EU F-gáz-kibocsátását. Az új javaslat – az európai klímarendelettel összhangban – hozzájárul a kibocsátások 2030-ig legalább 55 %-kal történő csökkentéséhez és ahhoz, hogy Európa 2050-re klímasemlegessé váljon, különösen a következő, az Európai Bizottság által is kiemelt szakpolitikai kezdeményezések révén:

- az ambíciószint növelése,
- a jogérvényesítés és a végrehajtás javítása,
- átfogóbb nyomon követés,
- a Montreali Jegyzőkönyvnek való megfelelés biztosítása.

⁽⁴⁾ <https://acp.copernicus.org/articles/13/6083/2013/acp-13-6083-2013.pdf>.

⁽⁵⁾ A ppt jelentése itt „az egész billiomod része”. Az Advanced Global Atmospheric Gases Experiment adatai.

⁽⁶⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az ózonréteget lebontó anyagokról és az 1005/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (COM(2022) 151 final – 2022/0100 (COD)) (lásd e Hivatalos Lap 50. oldalát).

⁽⁷⁾ 1005/2009/EK rendelet az ózonréteget lebontó anyagokról (HL L 286., 2009.10.31., 1. o.).

F-gázok a zöld megállapodás összefüggésében

2.8. Az F-gázokról szóló rendeletjavaslat ambiciózus HFC-csökkentést irányoz elő, és számos új tilalmat tartalmaz a piaci termékekre és berendezésekre vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező F-gázokat tartalmazó berendezések és termékek fokozatosan eltűnnek a piacról. Az EGSZB azonban rendkívül fontosnak tartja a legkisebb globális felmelegedési potenciállal rendelkező, F-gázmentes megoldásra való közvetlen, a közbenső megoldásokat mellőző áttérés előmozdítását. Az uniós piacok bizonyítják, hogy ez megvalósítható, és az EU-nak jó példával kell elől járnia.

2.9. Létfonosságú az elvárások szigorításával biztosítani azt, hogy az európai vállalkozásokat és háztartásokat ne terhelje évtizedekig az éghajlatra káros berendezésállomány. Fontos továbbá, hogy az EU fenntartsa globális éghajlat-politikai vezető szerepét azáltal, hogy előmozdítja a kategóriában legjobb zöld technológiai megoldások bevezetését minden olyan területen, ahol F-gázokat használnak.

2.10. A HFC-k fokozatos kivezetése az éghajlat-politikai célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás rendkívül költséghatékony módja. A 2022. márciusi értékelő zárójelentés⁽⁸⁾ szerint a kibocsátáscsökkentési költségek szén-dioxid-egyenértékben kifejezve tonnánként átlagosan mintegy 6 EUR-t tettek ki.

2.11. A hőszivattyúk, a beltéri légkondicionálók, a hűtőgépek és a hűtőalkalmazások olyan készülékek és rendszerek, amelyek esetében egyaránt rendelkezésre állnak kis globális felmelegedési potenciállal rendelkező hűtőközeggel működő alternatívák és természetes hűtőközegek. Az EGSZB támogatja az F-gázt tartalmazó hűtőközegek betiltását e készülékek esetében a GWP-érték 5-re való korlátozásával 2030 után. Az EGSZB véleménye szerint a teljes ágazatra kiterjedő tilalmak egyértelmű üzenetet közvetítenek a piac felé, igazgatási szempontból könnyen végrehajthatók, emellett csekély kifizetési kockázatot hordoznak. Eseti mentességek adhatók, ha a 16. cikk (4) bekezdésének rendelkezései alapján a HFC-k technikailag szükségesnek tekinthetők.

2.12. Bizonyos felhasználások esetében már piaci forgalomban vannak HFC-pótlók, köztük a propán (GWP = 0,02) és az ammónia (GWP = 0). Az EGSZB sürgeti a kutatásra fordított kiadások növelését e nulla globális felmelegedési potenciállal rendelkező megoldások kihasználása érdekében.

2.13. Az EU számára az egyetlen fenntartható politika a „zöld hűtés” megközelítése lenne, amely ötvözi a természetes, rendkívül kis globális felmelegedési potenciállal rendelkező (GWP < 5) hűtőközegek alkalmazását és az energiahatékony készülékek használatát. Mindenfajta F-gáz-keverék kihívást jelent a működés során akkor is, ha alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkezik, különösen az újrahasonosítás és a regenerálás terén, emellett sokkal bonyolultabbá teszi a karbantartást és szervizelést. E keverékek alkalmazását ezért kerülni kell.

2.14. A meglévő fűtési és hűtési rendszereket a jelenlegi HFC-k felhasználásával kell szervizelni és karbantartani. Az EU REPowerEU cselekvési terve, amely 2030-ra 30 millió hőszivattyú bevezetését tűzte ki célul Európában, jogos félelmet keltett az érdekelt felek körében⁽⁹⁾. Az ágazat képviselői szerint az F-gázokról szóló rendelet javasolt új rendelkezései lelassíthatják a hőszivattyúk olyannyira szükséges európai alkalmazását.

2.15. Az EGSZB véleménye szerint a HFC-k új hőszivattyú-berendezésekben való alkalmazásának mielőbbi betiltásával biztosítható, hogy a hőszivattyúk üzembe helyezését ne veszélyeztesse a meglévő berendezések szervizeléséhez szükséges HFC-ellátás hiánya. Ez segít elkerülni jelentős mennyiségű HFC-készletek lefoglalását. A HFC-készletek kezelési és megsemmisítési intézkedéseket igényelnek; megfelelő kezelés hiányában a hasznos élettartamuk végét elért berendezésekből kiszivárgó HFC különösen káros hatással lesz az éghajlatra.

2.16. A magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező HFC-k piaci készlete kritikusan veszélyes: a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező hűtőközegeket széles körben használják a meglévő berendezések karbantartására a folyamatos kibocsátások rendszeres pótlása céljából (a szivárgás mértéke elérheti az évi 15–20 %-ot), ami a technológiai fejlődésnek köszönhetően elkerülhető lenne.

2.17. Az EGSZB ezért határozottan sürgeti a REPowerEU törekvéseinek az F-gázok kivezetésével való ötvözését, amelynek során a lehető legalacsonyabb globális felmelegedési potenciállal rendelkező hűtőközegek alkalmazását kell célul kitűzni. A hőszivattyúk számával (hét év alatt 30 millió hőszivattyú fokozatos üzembe helyezésével) kapcsolatos ösz-

⁽⁸⁾ Lásd: https://ec.europa.eu/clima/system/files/2022-04/f-gas_evaluation_report_en.pdf.

⁽⁹⁾ <https://www.coolingpost.com/world-news/f-gas-quota-cuts-will-hit-heat-pump-ambitions/>.

szevetésképpen a Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) értékeléséből származó globális szám adatokra lehet támaszkodni, amelyek szerint 2020-ban közel 180 millió hőszivattyút használtak fűtésre, míg a globális állomány az elmúlt öt év során évente közel 10 %-kal nőtt. Az IEA a 2050-ig tartó időszakra vonatkozó, nulla nettó kibocsátási forgatókönyve szerint a telepített hőszivattyúk száma 2030-ra elérheti a 600 milliót. Az EU ebben való részesedése teljes összhangban áll a háztartások globális arányával.

2.18. Az EGSZB úgy véli, hogy az ágazatban tapasztalható piaci szűk keresztmetszetektől való félelem megalapozatlan, mivel a hőszivattyúk európai elterjedésének javasolt üteme nagyrészt összhangban van az ágazat termelési kapacitásának bővülésével, amely a rendkívül kis globális felmelegedési potenciállal rendelkező (különösen a természetes) hűtőközegekre fog épülni. Az EU-nak egyértelmű lehetősége van arra, hogy ezzel példát mutasson a globális környezetvédelmi normák meghatározásában.

2.19. Az EGSZB az előzőekben ismertetett tényezők figyelembevételével következőket ajánlja az F-gázokról szóló rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslat megerősítésére:

- a HFC-használat fokozatos csökkentésének további megerősítése a Párizsi Megállapítás 1,5 °C-os forgatókönyvével való összhang érdekében,
- a HFC-404A (GWP = 4728) és más magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező HFC-k használatának betiltása,
- a GWP = 150 ágazati határértékek lehető legalacsonyabbra csökkentése bármely adott technológiára vonatkozóan,
- az F-gázoktól mentes alternatívákat ösztönző rendszerek és közbeszerzések előmozdítása,
- a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseinek támogatása, hogy az igen alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező (és lehetőség szerint F-gáz-mentes) zöldebb megoldásokat ösztönözzék.

Környezetvédelmi megfontolások

2.20. A rendkívül alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező természetes hűtőközegekre vagy az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező HFC-kre való átállás során mellőzni kell a hidrofluor-olefinekre és hasonló anyagokra való áttérést azok bomlástermékei, például a káros hatású trifluor-ecetsav (TFA) miatt. A TFA, valamint az egyéb poli- és perfluorozott alkilátok (PFAS) „örök vegyi anyag” néven is ismertek, mert nem távolíthatók el a környezetből⁽¹⁰⁾. Az elővigyázatosság elve alapján egyértelmű kapcsolatot kell teremteni az Európai Bizottság szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervében⁽¹¹⁾ javasolt intézkedésekkel.

2.21. A HFC-k használatának fokozatos csökkentésével egyidejűleg megfelelő figyelmet kell fordítani az azokat helyettesítő anyagokra. Az EGSZB szorgalmazza az olyan új F-gáz-helyettesítők elutasítását, amelyek a magas globális felmelegedési potenciál problémáját csupán környezetvédelmi problémákkal váltják fel. Az EGSZB ehelyett felelősségvállalást kér azért, hogy az átállás a valóban klíma- és környezetbarát, F-gázoktól mentes természetes alternatívák irányába terelődjön. Az európai REACH-folyamat említése nem elegendő, mivel annak végrehajtása elmarad a tervezett ütemtől, és nem alkalmas a veszélyes F-gáz-helyettesítők időben történő betiltására.

Illegális kereskedelem

2.22. A HFC-k illegális kereskedelme fontos kérdés az EU-ban. Bár nehezen számszerűsíthető, nyilvánvaló, hogy a HFC-k illegális kereskedelme jelentős léptékű. Különböző elemzések szerint az EU legális piacához képest az illegális behozatal aránya az egyharmadot is eléri⁽¹²⁾.

2.23. A várakozások szerint egy kvótarendszer visszaszorította volna a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező gázok használatát, ez azonban nem segítette elő megfelelő mértékben a piac megváltoztatását. Nyilvánvaló, hogy a gázok illegális kereskedelme növekedett a folyamatos piaci kereslet kielégítése érdekében. Ezek a dinamikák alátámasztják az EGSZB érvelését a magas globális felmelegedési potenciállal rendelkező gázok teljes betiltása mellett.

⁽¹⁰⁾ Lásd: <https://www.umweltbundesamt.de/publikationen/persistent-degradation-products-of-halogenated>.

⁽¹¹⁾ COM(2021) 400 final, Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Uniói cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”.

⁽¹²⁾ Lásd az EIA 2022. évi, „Europe's most chilling crime – the illegal trade in HFC refrigerant gases” (Európa legdermesztőbb bűnténye – a HFC-tartalmú hűtőközegek illegális kereskedelme) című jelentését. Elérhető a következő címen: <https://eia-international.org/report/europes-most-chilling-crime/>. Az F-gáziparra vonatkozó becslés elérhető a következő címen: https://www.fluorocarbons.org/wp-content/uploads/2020/09/EFCTC_Press-Release_EN-2.pdf.

2.24. Sajnálatos módon a javaslatban nem kapott kellő figyelmet az illegális HFC-kereskedelem. Az EGSZB szorgalmazza a teljes ellátási lánc átláthatóságát és a HFC-k teljes nyomon követhetőségét. Javaslatok fogalmazódtak meg QR-kódon alapuló jelölést alkalmazó megoldásokra, amelyekkel az EGSZB szerint a kérdés költséghatékonyan kezelhető.

2.25. Az EGSZB úgy véli, hogy a HFC-kínálat ellenőrzését az e-kereskedelem területén is tovább kell fejleszteni. Az EGSZB az F-gázok online piacon történő értékesítésének tilalmát, vagy az F-gázokat online nagy tételben értékesítő vállalkozásokra vonatkozó kötelező tanúsítványok bevezetését kéri.

2.26. Fenn kell tartani a HFC-behozatal és -kivitel szigorú ellenőrzését, beleértve e gázoknak olyan célokra való felhasználását is, amelyek kivételt képeznek a fokozatos csökkentés alól (például az alapanyagok előállítását, a megsemmisítést, az újrakivitel és az egyéb mentességet élvező felhasználást). Annak érdekében, hogy a mentesített esetek ne könnyítsék meg az illegális kereskedelmet, a vállalkozásoknak érvényes regisztrációval kell rendelkezniük az F-gázok portálján. Az EGSZB figyelmeztet arra, hogy a 20. cikk (4) bekezdésében felsorolt kivételek joghézagot teremtenek az engedélyezési rendszerben, amelyet az illegális kereskedők bizonyára megkísérlelnek kihasználni.

2.27. A nemzeti vámhatóságok hatékonyabb fellépése érdekében az EGSZB kötelező iránymutatást szorgalmaz az EU-ba illegálisan behozott, elkobzott termékek, konténerek és felszerelések ártalmatlanítására, továbbá amennyiben a megsemmisítés a tagállamok választása szerint történik, a megsemmisítés tagállamoknak juttatott forrásaira vonatkozóan.

2.28. Az F-gázok illegális kereskedelme és elhelyezése elleni küzdelmet össze kell hangolni a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv javaslataival⁽¹³⁾, amelynek célja a környezet hatékonyabb védelme a tagállamok büntetőjogi intézkedések meghozatalára való kötelezése és a határokon átnyúló együttműködés előmozdítása révén⁽¹⁴⁾.

Kvóták és forráselosztás

2.29. Új belépők ezrei kaptak az EU piacára történő behozatalra szóló HFC-kvótákat. Sokan közülük nem férnek hozzá az uniós infrastruktúrához, amelynek révén az importált HFC-k visszanyerése, újrafeldolgozása és regenerálása tekintetében megfelelnének a rendelet követelményeinek.

2.30. Bár az EGSZB üdvözli a kvótakiosztás regisztrációjának és átvételének új feltételeit, úgy véli, hogy a kiosztási díj növelhető, hogy jobban tükrözze a valós szén-dioxid-árakat.

2.31. Nyilvánvaló, hogy az egy tonna szén-dioxid-egyenértékre jutó 3 EUR összegű kvótadíj túlzottan alacsony ahhoz, hogy megfelelő bevételt generáljon, és visszatartó hatása legyen a HFC-k használatára a természetes hűtőközegek gyorsabb bevezetése érdekében.

2.32. Az EGSZB kéri továbbá a kvótaértékesítésből származó pénzügyi források felhasználásának felülvizsgálatát.

2.33. Az EGSZB meggyőződése szerint ezeket a bevételeket az alábbi célokra való közvetlen felhasználás céljára kell elkülöníteni:

- az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező alternatívák, különösen a természetes hűtőközegek kutatásának ösztönzése,
- a tagállami hatóságok támogatása a piacfelügyeletben,
- készségfejlesztés és figyelemfelhívás, beleértve a végső fogyasztóknak szóló figyelemfelhívó kampányokat is,
- a meglévő és jövőbeli munkaerő sürgősségi és időközi képzésének támogatása.

Képzés

2.34. A fluorozott szénhidrogének alternatíváival kapcsolatos képzési igények kielégítése kulcsfontosságú. A szakképzett technikusok, valamint a képesítési, tanúsítási és regisztrációs rendszerek elengedhetetlenek az alacsony globális felmelegedési potenciállal rendelkező természetes hűtőközegek előmozdításához. Nemcsak az F-gázok, hanem az F-gázok alternatívái esetében is szükséges a tanúsítás. Az EGSZB szorgalmazza a természetes hűtőközegek összetevőjének kötelező szerepeltetését a tanúsítási programokban.

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/info/files/proposal-directive-european-parliament-and-council-protection-environment-through-criminal-law-and-replacing-directive-2008-99-ec_en.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és a tanácsi irányelvre a környezet büntetőjog általi védelméről, valamint a 2008/99/EK irányelv felváltásáról (COM(2021) 851 final – 2021/0422 (COD)) (HL C 290., 2022.7.29., 143. o.).

2.35. A képzés és a tanúsítás egyaránt szubszidiaritási kérdés, amelynek illeszkednie kell a meglévő nemzeti rendszerekhez. A javaslat szerint a tagállamok egy évet kapnak arra, hogy programjaikat alternatívákkal kiegészítve aktualizálják, ami néhány piaci szereplő szerint meglehetősen rövid határidő. Az időzítés fontos, ugyanakkor a világos célok megfogalmazása is az. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a nemzeti tervekben foglalt kötelezettségeket egyértelmű fő teljesítménymutatók – például az üzembe helyezők 50 %-ának képzése 2025-ig – alapján határozzák meg.

Globális dimenzió

2.36. A Montreali Jegyzőkönyvvel való összehangolás során figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a kigali módosítás a nulla nettó kibocsátásra vonatkozó globális célok elérése érdekében a közeljövőben megerősítésre szorul.

2.37. Ennek kapcsán az EU a Montreali Jegyzőkönyvvel összefüggésben globális szinten is jelentős lendületet ad. A fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló új európai rendeletre irányuló javaslatot valamennyi globális szereplő szorosan figyelemmel kíséri. A kigali módosítás elfogadása megfelelő kiinduló lépés volt a helyes irányba, azonban korábbi és ambiciózusabb intézkedésekre van szükség a HFC-használat fokozatos csökkentéséhez. Az EU az úgynevezett „Brüsszel-hatás” révén hatékonyabban is kiaknázhathatna globális hatását.

2.38. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a Montreali Jegyzőkönyv keretében azonnali megbeszéléseket kell kezdeményezni a kigali módosítás által kijelölt pálya mentén történő előrehaladás felgyorsítása érdekében, és ebben vezető szerepet kell betölteniük az F-gáz-rendelet felülvizsgálatára irányuló ambiciózus, a Párizsi Megállapodás 1,5 °C-os forgatókönyvével összhangban lévő uniós szintű javaslatoknak.

Átláthatóság és inkluzivitás

2.39. Annak ellenére, hogy az F-gázokról szóló viták számos kulcsfontosságú értéklánc számára döntő fontosságúak, a szakpolitikai vita továbbra is kizárólag szakértői körökben folyik. Törekedni kell arra, hogy a vita valamennyi érdekelt félre kiterjedjen, és a civil társadalom széles körű képviselése is biztosított legyen. Az F-gázokról szóló új rendeletnek konzultációs fórumot kell előírnia, amelyet legalább évente kétszer meg kell szervezni, és uniós szinten, valamint minden tagállamban meg kell tartani.

Kelt Brüsszelben, 2022. június 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG